

Quinta, circa religiosum habitum.

10. *Clement. 1 de Statu monach.* — Quinta suspensio sumitur ex *Clement. 1, § Si quis autem, de Statu monach.*, ubi religiosus non utens habitu et vestitu ad formam ibi præscriptam, si Abbas vel Prior non habens Abbatem fuerit, a beneficiorum collatione per annum suspenditur; si inferior aliquam administrationem habens, eadem per annum privatur; si vero nullam habet, inhabilis fit ad illam, vel beneficium intra annum recipiendum. Quæ suspensio ibidem extenditur ad similem religiosum, qui venationi aut occupationi clamorosa, vel alias cum canibus, aut avibus ex proposito interfuerit. Circa quam pœnam primum adverteo non de omnibus religiosis aut monachis ibi sermonem esse, sed solum de Monachis nigris (ut ibi dicitur), id est, ordinis S. Benedicti. Ideoque extendenda non est ad alios religiosos, ut *Gloss. ibidem* advertit. Notanda enim sunt singula verba, quæ ibi ponuntur in explicanda causa hujus suspensionis; nam in priori parte dicitur, *Si præsumpserit portare, etc.*, juxta quæ verba requiritur, ut aliquis cum sufficienti advertentia et per modum ordinarii habitus, illo utatur sibi prohibito. Similiter in altera parte dicitur, *Ex proposito interfuerit*. Unde intelligitur, si casu contingat aliquem in hujusmodi venatione aliquantum interesse, posse ab hac censura excusari.

Sexta in Prælatos non restituentes bona.

11. *Clement. 1 de Privilegiis.* — *Causæ hujus suspensionis.* — Sexta suspensio fertur in *Clement. 1, § Quibus, de Privilegiis*, in qua fertur sententia suspensionis absolute et simpliciter in Prælatos religionum, qui de his, quæ occasione quorundam excessuum suorum religiosorum ibi prohibitorum ad eos quoquo modo pervenerint, Ecclesiis, aut personis Ecclesiasticis læsis, seu damnificatis intra mensem postquam requisiti fuerint, non satisfecerint. Itaque ad incurrendam hanc suspensionem multa concurrere debent ex parte causæ, propter quam incurritur. Primum, quod isti Prælati aliquid acceperint; quod intelligo, sive pro monasterio religionis, sive etiam pro personis privatis acceperint; nam textus simpliciter et generatim loquitur. Secundum, ut id quod accipitur, illis detur occasione excessuum ibi prohibitorum suis religiosis, quales sunt, ne, cum intersunt con-

cedendis testamentis, a restitutionibus faciendis, aut legatis matricibus Ecclesiis relinquendis, testatores retrahant. Item ne legata aut debita, vel male ablata incerta sibi, aut aliis singularibus sui ordinis fratribus, vel conventibus in aliorum præjudicium fieri, aut erogari procurent, etc., et alia quæ ibi numerantur. Tertium est, ut hujusmodi Prælati ad quos hæc bona sic usurpata pervenerunt, super ea requirantur ab his personis in quorum præjudicium usurpata sunt. Quartum, ut post hanc requisitionem per mensem sint in mora satisfaciendi, quo tempore elapso suspensionem incurrunt usque ad satisfactionem debitam. Quæ suspensio, cum simpliciter feratur, ab omni officio et administratione suspendit, juxta superius dicta. Ex quibus constat hanc suspensionem non ferri contra omnes singulares religiosos, qui illos excessus committunt, et in principio illius Clementinæ numerantur, ut *Sylvest.*, et *Angel.*, verb. *Suspensio*, falso docent; nam hi omnes ea causa ibi excommunicantur; suspensio autem solum fertur in Prælatos, qui modo explicato delinquant.

Septima in confessores.

12. *Clement. Cupientes, de Pœnis.* — *Nota. — Causa hujus censuræ.* — Septima suspensio sumitur ex *Clement. Cupientes, de Pœnis*, ubi omnibus religiosis, qui confessiones audiunt, vel populo concionantur, præcipitur, ut, si a rectoribus Ecclesiarum, vel eorum vicariis requirantur, populum admoneant inter concionandum certis diebus ibi designatis, ut decimas solvant, et pœnitentiam conscientias super hoc onerent; quod si concionatores religiosi sic requisiti scienter omiserint hoc populo suadere, contra eos non fertur suspensio, ut quidam putant, sed solum præcipitur eorum Prælati, ut eos puniant, et statuta pœnalia contra eos faciant. Sed qui in audiendis confessionibus scienter postposuerint confitentibus conscientiam facere de solvendis hujusmodi decimis, ab officio prædicationis ipso facto suspenduntur, donec confitentibus eisdem conscientiam circa eandem rem fecerint, si commode potuerint. In quo textu genus quidem seu modus suspensionis satis clarus est. Est autem animadversione dignum, quod cum delictum hoc sit ex negligentia in confessione, suspensio non sit a munere audiendi confessiones, sed concionandi, ut intelligamus non semper necessa-

rium esse, aliquem in eadem materia puniri, in qua deliquit, sed pendere hoc ex voluntate legislatoris. Et fortasse occasio hic fuit, ut possent hi in eodem confessionis officio supplere quod negligenter omiserant; hoc enim onus eis imponitur, quod implere non possent, si ab officio audiendi confessiones suspenderentur. Rursus circa causam hujus suspensionis multæ circumstantiæ observandæ sunt. Prima quod hujusmodi religiosi sint requisiti a rectoribus Ecclesiarum. Secunda, ut scienter hoc facere omittant; nam si ex aliqua inadvertentia id relinquunt, non sufficit. Tertia, quod circa confitentes hanc diligentiam omittant. Quod potest probabiliter exponi formaliter de confitentibus, ut confitentes sunt, id est, quatenus in confessione ipsa aliquam notitiam hujus obligationis, vel occasionem hujus admonitionis præbent, nam si pœnitens nullam mentionem hujus rei faciat, non videtur obligari confessor, ut de illa re pœnitentem admoneat. Sed quia Pontifex simpliciter, et absolute loqui videtur, addendum censeo, præter illum casum, obligari confessorem ad hoc, quoties ab Ecclesiæ rectore requiritur, nisi alias ei certo constaret hunc pœnitentem particularem nulla obligatione teneri.

13. *Pœna in violentam suspensionem hanc.* — Additur vero ulterius in prædicto textu pœna excommunicationis ipso facto incurrenda in prædictum religiosum sic suspensum, qui non obstante dicta suspensione concionari audeat, prædicta negligentia non prius purgata; quo satis significatur tamdiu durare suspensionem illam, et non amplius. Ac denique additur limitatio quædam ex parte personarum, scilicet, ut pœna vel constitutio non extendatur ad religiosos monasteriorum, vel rectores Ecclesiarum decimas percipientium; eos enim tanquam in re propria delinquentes noluit Pontifex punire.

Aliæ suspensiones religiosorum.

14. Ultimo loco addi hic possunt suspensiones nonnullæ, quæ sunt communes religiosis cum aliis clericis, ut est illa quæ circa honestatem habitus fertur in *Clement. 2 de Vita et honest. cleric.*, et quæ circa matrimonii benedictionem, et contractum, sine facultate administratum, fertur in *Concil. Trid.*, sess. 24, cap. 4 de Reform. matrim., quæ in superioribus declaratae sunt. Item huc spectat suspensio Capituli religiosorum, quod pro

receptione alicujus aliquid ex pactione recipit, juxta *Extravag. 1 de Simonia*, inter communes. Ubi illa suspensio Papæ reservatur. Sed textum illum supra exposuimus agentes de excommunicatione, quæ ibi principaliter fertur pro his actionibus quæ ad singulas personas pertinent, et de illo genere culpæ, quia longiorem difficultatem postulat, in dicto opere de religione latius dicemus. Et ideo de suspensione hæc dixisse sufficiat.

DISPUTATIO XXXII.

DE INTERDICTO IN COMMUNI QUOAD ESSENTIAM, ET SPECIES EJUS.

De hac censura eadem methodo et ordine, quo de aliis disputabimus. Prius enim de natura et specifica ratione interdicti, postea de singulis interdictis ipso jure latis dicemus. In priori vero parte prius essentialem rationem interdicti, et varios modos seu species ejus, deinde effectus, postea causas, ac tandem ejus absolutionem, seu relaxationem declarabimus. Et quia cessatio a divinis interdicto annexa est, ideo brevem etiam de illa tractatum in fine adjungemus. Disputant autem de hac materia ex Scholasticis pauci, magnaque cum brevitate in 4, dist. 18, et 21; latius Summistæ, præsertim *Angelus, Sylvester*, et *Antoninus*, 3 part., tit. 26; et *Jurisperiti*, præsertim *Navarrus*, et *Covarruvias*, quos sæpe in sequentibus referemus, et in tomo 14 tractatum *Juristarum* habentur nonnulli de hac materia. In hac ergo disputatione solum definitionem et divisionem interdicti trademus.

SECTIO I.

Quid interdictum sit, et quomodo ab aliis censuris differat.

1. *Ratio dubitandi.* — Difficultas hujus dubitationis consistit in explicanda propria differentia interdicti ab aliis duabus censuris. Supponimus enim ex dictis in principio hujus operis, interdictum esse censuram quamdam, et consequenter per genus illud differre ab omnibus aliis pœnis, impedimentis, seu inhabilitatibus Ecclesiasticis, quæ censuræ non sunt. Tamen ab excommunicatione, et suspensione non videtur posse differre, quia cum illis convenit in ratione privationis Ecclesiasticorum bonorum, vel quæ illis annexa sunt; nullum autem videtur posse excogitari

Ecclesiasticum bonum, quo non privent excommunicatio, vel suspensio; ergo non apparet, quomodo possit esse censura ab his distincta; sed ad summum differt ab illis vel tanquam pars a toto, vel sicut excommunicatio minor a majore, vel alio modo simili. In contrarium vero est, quia supra ostendimus ex jure tres esse species censuræ, quarum una est interdictum.

2. *Ratio nominis.* — Ut nominis ambiguitas tollatur, suppono verbum interdicendi aliquando generaliter sumi pro quacumque prohibitione a superiore facta; quomodo sunt apud Juristas tituli de *Interdictis*, in *Codice* et *Institut.* Ubi in secundo dicitur non solum dari interdicta prohibitoria, sed etiam restitutoria, et exhibitoria, quia licet interdicere quadam ratione significet idem quod prohibere, tamen ratione alia etiam significare potest dicere jus inter aliquos, et ideo obtinuit usus (dicitur ibi) ut decretum inter duos dictum, interdictum dicatur. In qua significatione utitur hac voce Pontifex in c. *Pastoralis*, de Causa possess. et prop., ubi Glossa ait: *Interdictum olim erat quædam formata et solemnis conceptio verborum, quibus prætor aliquid fieri jubebat, vel prohibebat.* Sed omissa hac significatione juris civilis propria, quamvis a Cicerone etiam et Latinis interdum usurpata, frequentior est illa, qua interdictum prohibitionem significat; et sic etiam jure civili, interdictum, significat pœnam, qua aliquis vel patria, vel aliorum honorum usu privatur; quomodo etiam est titulus ff. de *Interdictis, et relegatis.* Et aliquando in jure canonico, ut in superioribus sæpe notavimus, vox interdicendi in hac significatione sumitur, et effectibus cujuslibet censuræ accommodatur; sicut e converso verbum suspendendi aliquando huic censuræ interdicti adaptatur. Jam vero usu Ecclesiæ nomen interdicti accommodatum est ad significandam quamdam specialem Ecclesiasticam pœnam privativam quorundam honorum Ecclesiasticorum, quæ per modum censuræ imponitur.

3. *Variæ definitiones.* — Interdictum ergo in hac acceptione sumptum ita solet definiri: *Est censura Ecclesiastica, quæ homo a perceptione quorundam sacramentorum, et a divinis officiis, et ab Ecclesiastica sepultura separatur.* Ita Soto, in 4, dist. 22, quæst. 3, art. 1, ex cap. Non est vobis, de Sponsal., et cap. Quod in te, de Pœnitentiis et remiss. Ex quibus colliguntur quidem effectus interdicti, qui in prædicta definitione insinuantur, non

tamen ipsa definitio. Quæ, si recte attendatur, tota convenit excommunicationi, quamvis non sit illi adæquata; et ideo ex vi illius definitionis non vitatur, quod in principio objiciebamus, interdictum esse quamdam minus gravem excommunicationem, veluti mediam inter majorem et minorem supra declaratas. Accedit, quod illa definitio non videtur dari de interdicto in communi, quod a personali et locali abstrahit. Et ideo alii præscindunt hominem a tali definitione, et indefinite vel passive aiunt, interdictum esse censuram Ecclesiasticam, qua prohibentur divina officia, etc., ut Navarrus, cap. 27, num. 164, qui in reliquis particulis fere convenit cum prædicta definitione. Covarruvias vero in dict. cap. Alma, 2 part., § 1, num. 2, magis æquivoce usus est voce suspensionis, dicens, *Interdictum esse suspensionem a divinatorum officiorum sacramentorumque activa et passiva celebratione respectu alicujus loci, aut personarum facta, Ecclesiasticam etiam prohibentem sepulturam.* Usus est enim nomine suspensionis pro nomine prohibitionis vel privationis, non sine æquivocatione, cum de differentia inter suspensionem et interdictum agamus. In reliquis vero particulis, non solum genus, sed etiam species interdicti complectitur. Alii differentiam interdicti constituunt in hoc, quod prohibitio ejus directe non fertur ad personas, sed ad locum, prohibens in illo usum vel ministerium talium rerum sacrarum; personas vero non prohibet nisi vel ratione loci, vel in ordine ad locum, ut cum alicui interdictum ingressus Ecclesiæ, vel celebratio in Ecclesia. Sed quamvis in multis interdictis hoc verum sit, et in eis declaretur differentia ab aliis censuris, tamen non est generaliter verum; datur enim aliquod interdictum personale, quo simpliciter persona interdicatur, non tantum in ordine ad hunc, vel illum locum, sed omnino.

4. *Propria definitio.* — Ad rationem dubit. — Videtur ergo propria ratio interdicti in hoc posita, quod sit: *Censura Ecclesiastica prohibens usum quorundam rerum divinarum, ut fidelibus communem, quatenus talis est.* In qua definitione abstrahimus a loco et a personis, quoniam etiam interdictum abstrahit, ut postea declarabimus. Abstrahimus etiam ab usu activo et passivo, quoniam interdictum in genere ab hoc etiam præscindit, et interdum utroque modo, interdum altero ferri potest. Addita est particula, ut fidelibus

communem, ad separandum interdictum a suspensione, quæ privat aliquo usu, non ut communi, sed ut proprio alicujus potestatis Ecclesiæ, seu ut ministerio ex officio, quod est materiale ad interdictum. Et ideo suspensio per se solum privat usu activo, interdictum indifferenter. Hinc etiam suspensio per se privat clericos; interdictum commune est de se. Dicitur vero præterea est, *quatenus talis est, ut separetur hæc censura ab excommunicatione; nam excommunicatio privat quidem usu talium rerum sacrarum, non tamen quatenus est usus rei sacræ, sed quatenus est communicatio cum aliis fidelibus; interdictum vero formaliter privat usu talis rei sacræ per se ac independentem a communicatione cum aliis.* Inter excommunicationem vero et interdictum intercedit alia, scilicet, quod excommunicatio privat non solum communicatione in divinis, sed etiam in humanis; interdictum vero solum privat usu sacrarum rerum. Dixi autem, *quorundam rerum sacrarum, quia interdictum non privat omnibus rebus sacræ, sed illis, quæ in jure expressæ sunt, et modo etiam in jure declarato, quod aliqui in definitione ponunt, sed non oportet eam onerare.* Quæ autem illæ sint, videbimus infra agentes de effectu interdicti. Ex quo pendet distinctior cognitio hujus censuræ, quia tota ratio ejus in ordine ad illum consistit. Ex quo etiam satis responsum est ad rationem dubitandi; concludit enim materialiter quidem habere has censuras plures effectus communes, non tamen sub eadem ratione, ac propterea in multis aliis differunt, quod satis est, ut sint diversæ pœnæ ac censuræ.

SECTIO II.

Quotuplex sit interdictum.

1. *Prima divisio interdicti in locale et personale.* — *Locus quomodo capax interdicti.* — Primo ac præcipue dividitur interdictum in locale et personale. Quæ divisio sumitur ex cap. Presenti, cap. Si sententia, et cap. Si civitas, de Sentent. excom., in 6, et aliis quæ superiore sectione citavi, et quæ infra referemus agentes de singulis interdictis. Locale interdictum dicitur, quod directe fertur ad locum, quia in eo interdicuntur fieri divina officia secundum modum a canonibus præscriptum. Quod si inquiras, quomodo locus, qui res inanimata est, sit capax censuræ, quæ videtur esse propria pœna et prohibitio

rationalis personæ. Dicendum est primum, etiam loca sacra, eo modo, quo sunt capacia cujusdam sanctificationis, esse etiam capacia cujusdam irregularitatis seu inhabilitatis, ut sacra in eis peragantur, quomodo contingit Ecclesiam pollui, ut alibi tractavimus; ad hunc ergo modum dici potest locus capax hujus censuræ. Secundo et magis ad rem dicitur, licet hoc interdictum dicatur locale, quia prohibitio ejus proxime versatur circa locum et intra illum, ut sic dicam, continetur, tamen illam prohibitionem ad homines dirigi, qui in eo loco prohibentur divina audire, facere aut recipere, quamvis non prohibeantur simpliciter seu extra talem locum. Atque ita hæc censura semper est pœna alicujus vel aliquorum hominum, proprie quidem illius, ob cujus culpam interdictum ponitur, late vero et quasi per communicationem etiam illorum, quibus talis locus interdicatur. Non ergo dicitur interdictum locale, quia non sit pœna et gravamen personarum, sed quia directe cadit in locum, et per illum in personas redundat.

2. *Interdictum autem personale immediate dirigitur ad personam, eique interdicuntur quemdam usum divinarum rerum, differtque a præcedenti, quod non terminatur ad certum locum.* Nam si persona interdicta est simpliciter, prohibita est, ne alicubi talibus divinis uti valeat, ut latius videbimus declarando effectus. Dico autem, *si sit simpliciter interdicta, nam, si ei tantum sit interdictus Ecclesiæ ingressus, non ubique, sed tantum in Ecclesia est illi prohibita divinarum celebratio, argument. c. Is cui, de Sent. excom., in 6.*

3. *Divisionis sufficientia.* — Atque hinc tandem constat divisionem illam sufficientem esse, quia præter personas vel loca nihil in jure interdicti consuevit. Et ratio reddi potest, quia omnia sacra, quæ hac censura interdicuntur, sunt quorundam sacramentorum usus et divinarum officiorum, ac sepulture sacræ participatio; hæc autem et in sacro loco, et in homine, vel ab homine, vel per hominem fieri debent; et ideo his duobus tantum modis, et non aliis interdicuntur. Quidam nihilominus huic divisioni addunt tertium membrum, scilicet, interdicti, quod simul locale et personale sit, ut videre licet in Sylvestro et Angelo, verb. *Interdictum*, et Navarr., cap. 27, num. 166. Verumtamen (sicut in simili dixi tractando de suspensione) superfluum est addere hæc membra, quæ

tantum sunt collectiones aliorum. Unde Navarrus fatetur, de hoc interdicto complexo, ut sic dicam, judicandum esse ex aliis duobus. Et ideo ad doctrinam tradendam illud membrum nihil deservit. Et ob eandem causam non fuit necessarium hic addere interdictum, quod deambulatorium vocant, cujus fit mentio in cap. Non est vobis, de Spons., et in cap. Dilectis filiis, de Appellat., ferturque hoc modo: *Interdicimus Petrum et quemcumque locum, ubi ille præsens fuerit, vel quod in re idem est: Ubicumque Petrus fuerit, ille locus interdictus sit.* Hoc enim interdictum locale est, vel certe plura localia successive, prout talis persona successive mutat loca. Et includit etiam personale, vel formaliter, ut in priori forma, vel virtute, ut in posteriori, sicut ex dicendis magis patebit. Sed dicit aliquis: officia sacra etiam requirunt tempus; cur ergo non datur etiam interdictum temporale, quo tempus per se primo interdicitur. Respondetur, tempus non directe interdici, sed personam, vel locum, pro tali, vel tali tempore; unde licet aliqua prohibeantur fieri in aliquo tempore propter specialem circumstantiam ejus, semper ad personas directe refertur prohibitio.

Secunda divisio interdicti localis in generale et speciale.

4. *Angeli divisio rejicitur.* — Secundo potest utrumque ex his interdictis dividi in generale vel speciale, seu universale et singulare. Et primum quantum ad interdictum locale sumitur hæc divisio ex dicto cap. Præsenti, de Sentent. excom, in 6, ubi expresse solum fit mentio generalis interdicti; unde alterum membrum satis insinuat. Utrumque autem expresse ponitur et declaratur in c. Cum in partibus, de Verb. signif. Generale ergo interdictum appellatur, quod in aliquem locum quasi generalem, et plura partialia loca complectentem dirigitur. In quo potest esse latitudo, nam potest interdici regnum, et provincia, et diœcesis, et civitas, vel villa, aut castrum, ut dicitur in dicto cap. Cum in partibus, et ibi Glossa notat. Quamvis enim unum horum comparatione alterius dici possit particulare vel potius minus generale, tamen absolute omnia sunt generalia, quia servant eandem proportionem respectu locorum, ad quæ feruntur; nam omnia illa loca habent aliquam universalitatem seu collectionem et totam illam prohibet interdictum

quod in tali loco generatim ponitur. Unde necessaria non est distinctio Angeli, qui separat interdictum particulare, a generali et singulari, vocans particulare illud, quod est unius tantum civitatis vel oppidi, generale vero, quod est totius diœcesis vel provinciæ. Nam hæc distinctio non habet fundamentum in jure, et licet hæc differant secundum magis et minus, ut declaravimus, tamen utrumque est simpliciter generale, ut expresse constat ex dicto cap. Cum in partibus. Igitur speciale interdictum est, quo specialis locus, nimirum hæc vel illa Ecclesia interdicitur. Referturque multum ad jura et privilegia explicanda, intelligere, an interdictum locale, generale vel speciale sit, quia diversas causas requirunt, et diversos effectus interdum habent, ut postea videbimus.

5. *Quale sit interdictum unius parochiæ.* — *Prima sententia.* — Et ideo inquiri hic solet, an interdictum positum in tota parochia civitatis vel oppidi, in quo sunt plures parochiæ, dicendum sit generale vel particulare. Nam auctores dissentiunt. Covarruvias, dicto § 1, num. 9, dicit esse particulare, refertque Abbatem, Calderinum, Nicolaum Plovium, et alios. Et videtur probari ex dicto cap. Cum in partibus, ubi ad interdictum generale videtur requiri, ut saltem sit in toto oppido vel castro; non est autem hujusmodi, quod in una tantum parochia ponitur, ut per se notum est. In cap. vero Cum inter, de Consuetudine, quod etiam Covarruvias affert, solum habetur interdictum civitatis esse generale, non vero quod hoc sit necessarium ad generale interdictum. Similiter auctores, quos citat, nihil specialiter loquuntur de parochia, sed fere eodem modo loquuntur, quo c. Cum in partibus. Favet vero huic sententiæ Felin., in cap. Sane, 2, de Offic. deleg., num. 3, quatenus ait, propter pecuniarium debitum posse parochiam interdici, quod verum non esset, nisi illud interdictum esse particulare.

6. *Secunda sententia.* — Nihilominus contrariam sententiam tenet Navarr., cap. 27, num. 166, qui etiam citat in suam sententiam dictum cap. Cum in partibus; sed, ut dixi, ibi nulla est mentio de parochia, sed de castro aut villa, et similiter loquuntur Gloss. ibi, Abbas, et Doctores, et Sylvest., *Interdictum*, 4, quæst. 10; et Antonin., 3 part., tit. 26, c. 2; et Cald., tractatu de Interdicto, part. 1, num. 11 et sequent.; et Nicolaus Plovius, tractatu de Interdicto, in princip. Qui tamen in duobus favent huic sententiæ. Primo, quia

quoties loquuntur de particulari interdicto, exempla adhibent quando ponitur in determinata vel determinatis Ecclesiis. Secundo, quia dicunt interdictum esse generale, quoties omnino interdicitur aliquis locus, in quo possunt esse plures Ecclesiæ, licet actu non sint. Unde certum est, si interdicitur parvum oppidum, ubi tantum est una Ecclesia, interdictum esse generale. Ex quo sumitur argumentum, quia tale oppidum solum est una parochia, et latior esse solet una parochia unius civitatis, quam unum oppidum integrum, et una parochia, licet non habeat nisi unam Ecclesiam parochialem, potest habere plures Ecclesias simpliciter regulares vel seculares.

7. *Distinctione dubium deciditur.* — Hæc sententia absolute videtur probabilior, sed quia nomen parochiæ æquivocum est, et pro templo solo Ecclesiæ parochialis, vel pro toto ambitu parochiæ, priori modo sumpta parochia, si sola illa interdicitur, erit interdictum particulare, et si in hoc sensu loquutus est Covarruv., verum dixit. Et aliqui putant in eodem veram esse sententiam Felini supra relatum, et non in alia; sed de hoc dicam disputatione sequenti explicando Extravag. *Provide*, de Sentent. excommun., quæ non loquitur de generali vel particulari interdicto, sed sub alia verborum forma, et ex cujus intelligentia pendet illius quæstionis decisio. At vero interdictum totius parochiæ simpliciter est generale, quatenus comprehendit totum ambitum seu districtum parochiæ, quia tale interdictum habet objectum, ut sic dicam, collectivum, et illud respicit tanquam totum quoddam, quod generaliter prohibet; quod autem illud sit pars civitatis, est accidentarium ad rationem generalis interdicti.

8. Dixi autem esse hoc interdictum simpliciter generale, quia majus dubium esse potest, quando in aliquo privilegio vel canone, est sermo de interdicto generali terræ, nam ratione illius additi, *terræ*, videtur necessario requiri, ut sit generale in toto oppido, qualecumque illud sit; et de hoc videtur esse sermo in dict. cap. Cum in partibus, ubi agitur de sensu cujusdam privilegii, quo conceditur, ut, cum generale interdictum terræ fuerit, liceat hoc vel illud, etc., et exponitur, nomine *terræ* non solum regnum vel provinciam, sed etiam villam et castrum comprehendendi. Ubi Glossa advertit, nomine *terræ* comprehendendi tam magnam, quam parvam, dummodo tota intelligatur. Unde licet in hac

xxiii bis.

civitate interdicitur tota parochia sancti Joannis, non poterit illud dici interdictum generale hujus terræ, licet alioqui absolute et sine addito generale sit, quod quidem est notatione dignum, nam est hoc valde consentaneum dicto textui, et necessarium ad intelligenda varia rescripta.

9. *Interdictum generale esse potest licet una Ecclesia excipiat.* — Sed quid si interdicitur hæc civitas, excipiat tamen una vel altera Ecclesia? eritne generale, an particulare interdictum? Gloss. cit., in dict. c. Cum in partibus, significat de ratione generalis interdicti esse, ut nullus particularis locus excipiat. Et Sylvester, dict. quæst. 2, ait generale dici, quia totum aliquid sine exceptione comprehendit. Et Nicol. Plovius, n. 2 supra, ait, speciale interdictum esse, in quo aliqua Ecclesiæ excipiuntur. Mihi tamen videtur tale interdictum esse generale; idque colligo ex aliis auctoribus citatis, qui, licet expresse hoc non attingant, dicunt tamen ad interdictum particulare necessarium esse, ut particularis locus seu Ecclesia interdicitur, quod in illo interdicto non fit; non est ergo particulare; erit ergo generale. Præterea illud interdictum habet generale objectum, quod de se plura loca quasi collective complectitur; ergo ratione illius est generale, præsertim quia particularis exceptio et quasi privilegium non tollit absolutam generalitatem, nam simpliciter verum est dicere talem civitatem esse interdictam. Nec fortasse auctores citati censuerunt contrarium, sed solum voluerunt, ut interdictum ex se generaliter feratur in totum locum; quod vero illi adjungatur exceptio, est per accidens, nec mutat rationem ejus. Unde, cum aiunt speciale interdictum esse, in quo aliqua Ecclesiæ excipiuntur, intelligi debet, non de exceptione ab interdicto, sed de exceptione a communi celebratione, quæ per ipsum interdictum fit; id est, quando particularis Ecclesia excipitur, ne in ea celebrentur divina, tunc interdictum est speciale.

10. *Interdictum omnium templorum quale sit.* — Tandem dubitari hic potest, quale sit interdictum, in quo nec universaliter totus locus aut tota civitas, nec solum una vel duæ Ecclesiæ, sed omnia templa interdiciuntur. Soto supra sentit, si omnes Ecclesiæ interdiciantur nulla excepta, esse interdictum generale. Et ratio esse potest, quia ad generalitatem interdicti non videtur spectandus locus quasi materialiter sumptus, sed in ordine ad